

'BATTLE OF BRITAIN'

bij vergissing hun bommen op Londen laten vallen. Churchill liet dat niet op zich zitten: hij gaf onmiddellijk opdracht, Berlijn te bombarderen, hetgeen één nacht later voor het eerst geschiedde. Die bombardementen, van de Duitse hoofdstad (veel schade richtten ze niet aan) werden voortgezet en het gevolg was dat Hitler, hogelijk geïrriteerd, daags na zijn toespraak in Berlijn gelastte, de Engelse hoofdstad en de andere grote steden van Engeland *auszuradieren* – dat woord had hij in zijn toespraak op 4 september gebruikt. De Engelse vliegvelden werden dus door de *Luftwaffe* met rust gelaten; men kon er in ijltempo de dirigerstations van de *Royal Air Force* repareren. Londen werd het nieuwe doelwit, eerst op zaterdagmiddag 7 september en opnieuw in de nacht van zaterdag op zondag. Enorme branden braken er uit. In tweemaal vier-en-twintig uur vielen er meer dan achthonderd doden. Het Britse oorlogskabinet dacht dat de invasie op handen was. Het codewoord 'Cromwell' ging uit, hier en daar werden de kerkklokken geluid – maar de Duitse invasievloot kwam niet opdagen. Wel werd het Duitse luchtoffensief voortgezet; daarbij werden op 15 september (*Battle-of-Britain-Day*), naar men meende, 185 Duitse toestellen neergeschoten (in werkelijkheid gingen die dag 56 Duitse toestellen verloren¹) – nadien kwamen de Duitse bommenwerpers overdag niet meer opdagen. In de duisternis wél: Londen werd tot 13 november elke nacht gebombardeerd.

Begin september had Hitler de invasiedatum van de 15de tot de 21ste verschoven. Nieuwe verschuivingen volgden. De scheepsconcentraties in de Noordfranse en Belgische havens werden inmiddels door de aanvallen van de *Royal Air Force* uiteengedreven en op 12 oktober, toen de herfststormen nabij waren, gaf Hitler order, het immense apparaat dat voor de invasie van Engeland opgebouwd was, goeddeels weer af te breken.

'*Beruhigt euch: er kommt!*' Maar hij kwam niet.

Publieke opinie

Het verloop van de Luchtslag om Engeland werd door de bevolking in bezet gebied in grote spanning gevolgd. Speciaal na Hitlers aankondiging

¹ Tussen 10 juli en 31 oktober '40 werden de Duitse verliezen door de Engelsen gemiddeld 55% te hoog geschat, de Engelse verliezen door de Duitsers 234% te hoog.